

Energiaturud - 2017 aprill

26.05.2017

- Põhjamaade elektribörsi Nord Pool Eesti hinnapiirkonna keskmine hind oli aprillis 31,18 €/MWh; süsteemihind oli 29,23 €/MWh;
- Eesti hinnaga võrreldes oli Soome hind 22 senti ja Läti hind 24 senti võrra kõrgem (MWh kohta);
- Leedust Eestisse imporditud gaasi osakaal oli 11%;
- Leedus gaasibörsil GET Baltic kaubeldud maagaasi hind oli aprillis keskmiselt 18,86 €/MWh (kuine hinnalangus 10%).

Energiahinnad

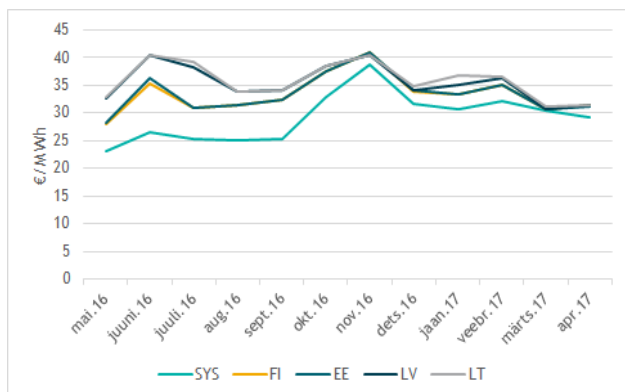
Elektri börsihinnad

Elektribörs	Keskmine hind (€/MWh)			
	2017 aprill	2017 märts	2016 aprill	
Nord Pool (SYS)	29,23	30,40	22,12	
EPEX* (base/ peak)	ELIX	26,81/ 26,54	28,84/ 31,18	23,38/ 23,92
	PHELIX	28,87/ 28,57	31,70/ 33,79	24,21/ 24,58
	France	34,77/ 34,70	35,51/ 37,39	25,48/ 26,29

* EPEX - European Power Exchange

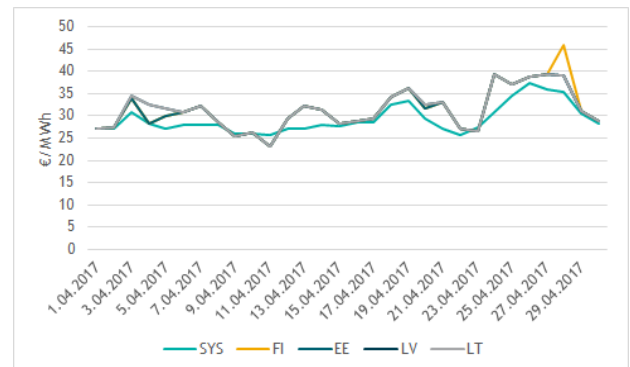
Põhjamaade elektribörsi Nord Pool (NP) aprilli hindade kuised muutused jäid 7% languse ja 3% tõusu vahele. Hinda kujundavatest teguritest on ülevaade [Energiahindade mõjurid](#) all.

NP hinna- piirkond	Keskmine hind (€/MWh)		
	2017 aprill	2017 märts	2016 aprill
Eesti	31,18	30,66	29,73
Läti	31,42	30,65	30,71
Leedu	31,42	31,27	33,03
Soome	31,40	30,68	27,25

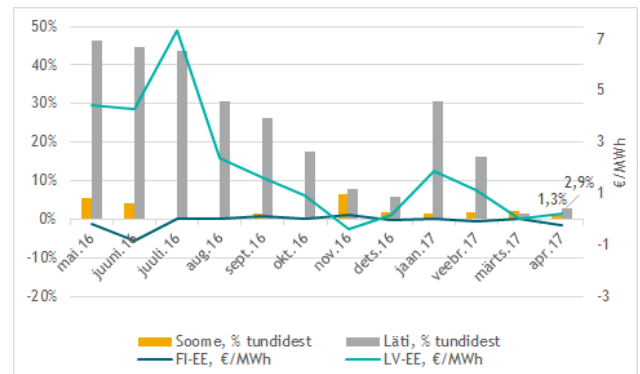

Viimase 12 kuu keskmised hinnad

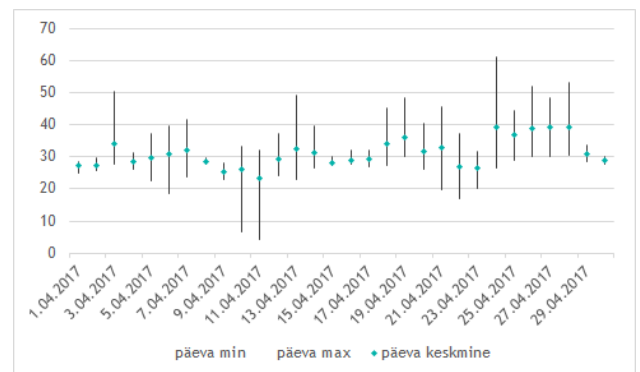
Aprill 2017 (€/MWh)	Min tunnihind	Keskmine hind	Max tunnihind
NP Süsteem	20,08	29,23	52,09
NP Soome	4,10	31,40	104,70
NP Eesti	4,10	31,18	61,01
NP Läti	4,10	31,42	61,01
NP Leedu	4,10	31,42	61,01

NP päeva keskmised hinnad 2017. aasta aprillis

Viimase 12 kuu NP Eesti hinnapiirkonna järgmise päeva hindade erinevus Soome ja Lätiga võrreldes

NP Eesti hinnapiirkonna hindade volatiilsus aprillis 2017

Nord Pool Eesti hinnapiirkonna aprilli järgmise päeva tunnihinnad olid stabiilsed - 77% tundidest jäid hinnad alla 35 €/MWh. Suurim päevasisene hindade erinevus oli 24. aprillil, mil päeva miinimum- ja maksimumhind erinesid 34,53 euro võrra MWh kohta.

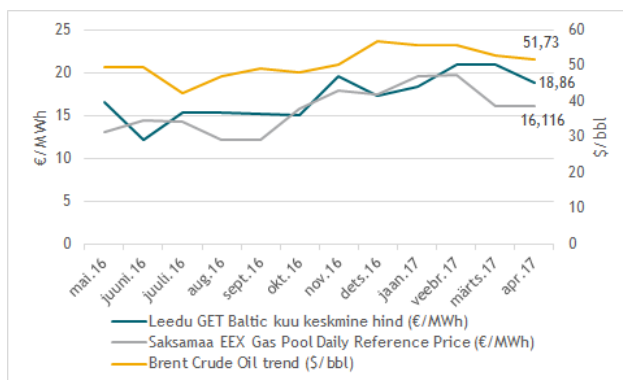
Maagaasi hulgituru hind

Eestis ei tegutse ühtegi gaasibörsi ning seetõttu puudub läbipaistev maagaasi hulgituru hind Eestis. Toome siinkohal referentsina ära Leedu gaasibörsi GET Baltic hinnad ning kuigi Eesti gaasisüsteem ei ole võrgu kaudu ühendatud Soome ega Kesk-Euroopa gaasivõrguga, toome võrdluse huvides ära ka naaberturgude hinnainfo.

Aprill 2017 (€/MWh)	Keskmine hind	Kuine muutus	Min hind	Max hind
Leedu GET Baltic börs	18,86	-10%	15,10	19,50
Soome Kaasupörsi*	20,63	4,7%	17,10	22,05
GASPOOL**	16,12	0,3%	15,74	16,93

* Võrdluse huvides teisendatud ülemisele kütteväärtusele: erinevalt Eestist ja Leedust, kus kasutatakse gaasi ostu-müügi lepingutes ülemist kütteväärtust, kasutatakse Soome gaasibörsil alumist kütteväärtust. Kuna alumise ja ülemise kütteväärtuse vahe on keskmiselt 10%, on hindade võrdlemiseks Kaasupörsi hindu korrigeeritud 10% võrra.

** Järgmise päeva tehingud

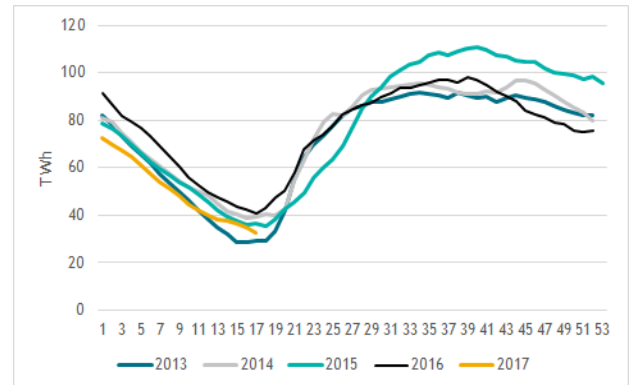
Viimase 12 kuu keskmised maagaasi hulgituru hinnad

Energiahindade mõjurid

Olulisemad energiahindade mõjurid:

- veeolud Põhjamaade hüdroreservuaarides ja Läti Daugava jões - mõju Baltikumi elektri börsihinnale;
- CO₂ emissioonikvootide hinnad - mõju elektri hulgituruhindadele läbi elektritootmiseks kasutatavate CO₂-mahukate kütuste kasutamise kulu;
- kütuste maailmaturu hinnad - mõju maagaasi hinnale, kuna paljud maagaasi lepingud ning sealhulgas ka Eesti Gaasi poolt Gazpromilt ostetava maagaasi leping seob ostuhinna maailmaturu kerge kütteõli (Gasoil 0,1%) ja raske kütteõli (FuelOil 1,0%) viimase üheksa kuu keskmise hinnaga;
- euro ja dollari kurss - kuna kütuste hinnad maailmaturul määratakse USA dollarites, mõjutab maagaasi impordihinda ka euro ja USD kurss - dollari tugevumine muudab kütuse kallimaks.

Põhjamaade veeolud on jätkuvalt tavapärasest kesisemad - Norra, Rootsi ja Soome hüdroreservuaaride täituvus oli aprilli lõpu seisuga ca 27% tasemel maksimaalsest (100% 02.01.2012 121 429 GWh), mis on eelnevate aastatega võrreldes üle kolme protsendipunkti võrra madalam. Samas oli Lätis jõgede veetase ja hüdroenergia tootmine kõrge.

Hüdroreservuaaride täituvus Põhjamaades 2013-2017

Elektri ja maagaasi hinna mõjurid	Aprill 2017	Märts 2017
CO ₂ emissioonikvootide hind (min ... max €/t)	4,49 ... 5,05	4,62 ... 5,90
€/ \$ kurss kuu viimasel pangapäeval	1,0930	1,0691
Raske kütteõli - FuelOil 1% eelneva 9 kuu keskmine (\$/tonn)	268,34	263,48
Kerge kütteõli - Gasoil 0,1% eelneva 9 kuu keskmine (\$/tonn)	440,94	438,98
Toornafta hind (Brent) (\$/bbl) kuu lõpu seis	51,73	52,83

Võimsusvood

Elektrienergia järgmise päeva kaubanduslikud vood

Aprill 2017*	Võimsusvoog, tunde	Turule antud võimsusest kasutatud	100% turule antud võimsusest kasutuses, tunde	Pudelikael ELBAS kauplemise järel, tunde
EE>FI	414/720 (402/743)	20,8% (19,9%)	7/720 (16/743)	16/720 (8/743)
FI>EE	218/720 (169/743)	7,1% (3,7%)	0/720 (0/743)	3/720 (0/743)
EE>LV	421/720 (528/743)	21,1% (28,9%)	22/720 (9/743)	21/720 (8/743)
LV>EE	199/720 (140/743)	6,2% (6,2%)	0/720 (4/743)	3/720 (4/743)

* Võrdlus eelmise kuuga

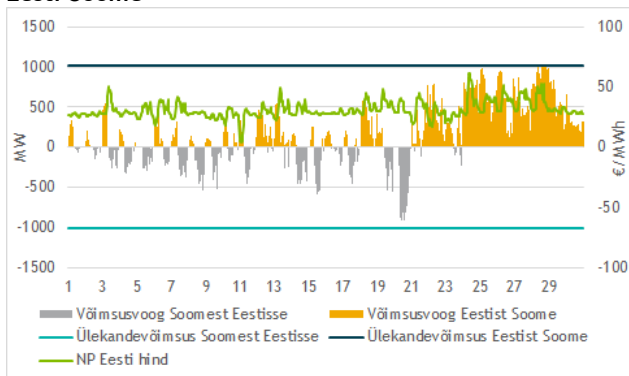
Aprill 2017*	Piirang, tunde	Pudelikaela tunnid normaalrežiimil**	Rampimise piirang, tunde***
EE>FI	3/720 (44/743)	13/720 (8/743)	2/720 (0/743)
FI>EE	3/720 (0/743)	0/720 (0/743)	
EE>LV	531/720 (546/743)	0/720 (0/743)	-
LV>EE	106/720 (179/743)	3/720 (0/743)	-

* Võrdlus eelmise kuuga

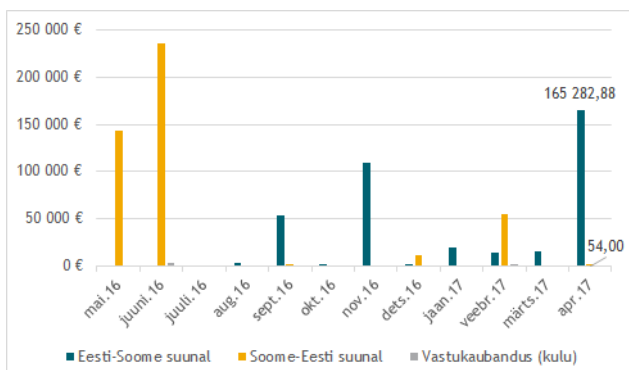
** Normaalrežiimiks loetakse aega, mil elektrisüsteemis ei toimunud hooldus- või remonttöid

*** Alalisvoolühenduste rampimise piirang tähendab, et kõiki turutehinguid ei olnud võimalik täita, sest võimsusvoog EstLinkidel ei tohi muutuda üle 600 MW tunnis. Tegemist ei ole EstLinkidest tingitud tehnilise piiranguga, piirang on vajalik Põhjamaade sünkronala elektrisüsteemide töökindla talitluse tagamiseks.

Eesti-Soome

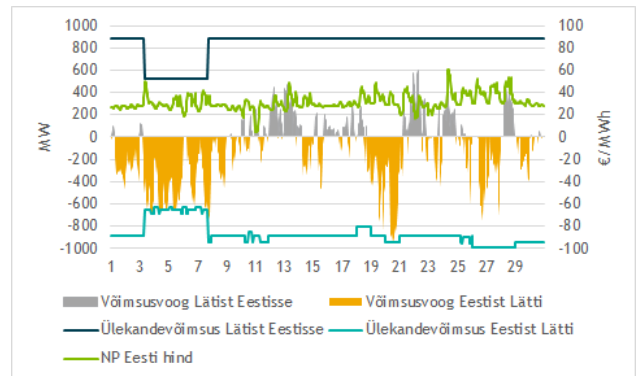

NP Eesti ja NP Soome vahelised võimsusvood 2017. a aprillis

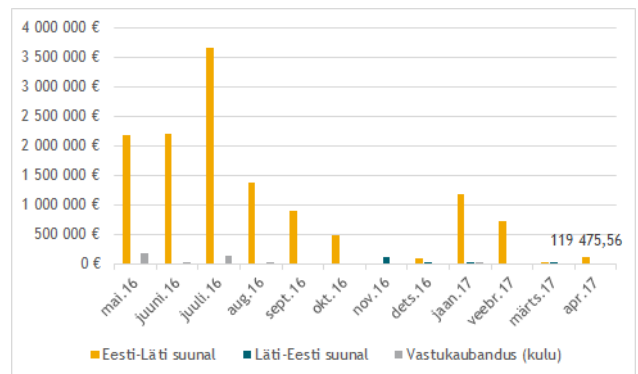

Viimase 12 kuu ülekandevõimsuse jaotamise tulu ja vastukaubanduse kulu EstLink kaablite omanikele

Eesti-Läti

NP Eesti ja NP Läti vahelised võimsusvood 2017. a aprillis

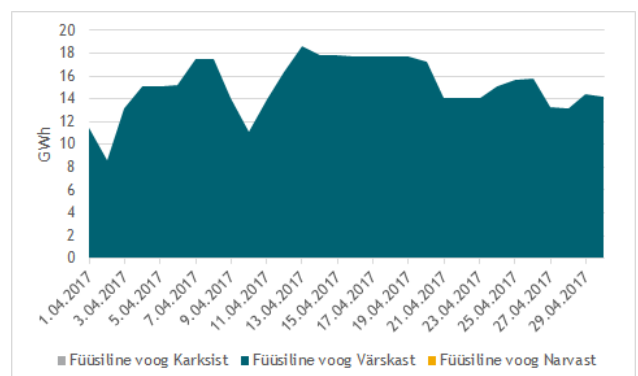

Viimase 12 kuu ülekandevõimsuse tulu ja vastukaubanduse kulu Eesti-Läti piiril

Gaasivood

Aprill 2017	Tehniline läbilaskevõime (mln m ³ /päev)		Tipukoormus (MWh/päev)	Kogus (GWh)
	Max rõhul	Tegelik		
Karksi	7,0	5,33	46	0,05
Värskas	4,0	3,06	18 624	455,47
Narva	3,0	1,22	0	0,00

Aprillis toimus Eesti gaasivarustus Värskas ja Karksi gaasimöötejaamade (GMJ) kaudu. Kuu lõikes jäi gaasivoog Eesti süsteemi päevas 8,6 ja 18,6 GWh vahele. Süsteemihaldur tagas kõik turuosaliste soovitud tarned.

Füüsiline gaasivoog Eesti gaasisüsteemi piiripunktides 2017. aasta aprillis

Aprillis Eesti gaasi ülekandesüsteemis hooldus- ja remonttöid ei teostatud.

Aprillis jaotas Elering võimsust järgnevalt:

Asjaomane punkt	Järgmise päeva kindel võimsus (MWh/d)	Päevasisene kindel võimsus (MWh/d)
Karksi sissevool	51,030	0
Värskasissevool	472 535,002	11 903,757
Misso sissevool	113,400	6,978
Jaotusvõrkudesse ja tarbijatele väljavoolu koondpunkt	455 374,432	48 944,200

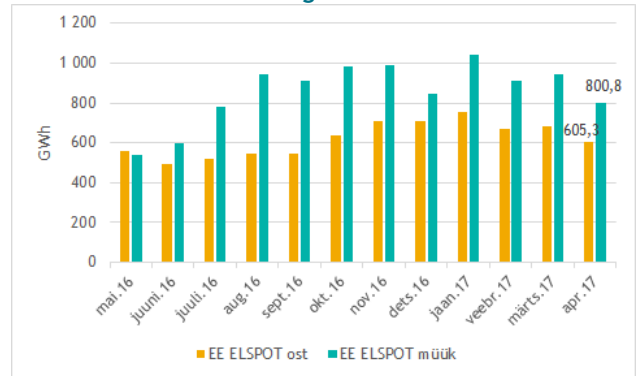
Gaasi bilansihalduses rakendus alates 1. aprillist 2017 muudatus, mille kohaselt muutus bilansiplaanide esitamine kilovatt-tunni põhiseks. Sellest tulenevalt on edaspidi gaasivoogude andmed esitatud energiaühikutes.

Balti riikide süsteemihaldurid Elering AS, AB Amber Grid ja Conexus Baltic Grid on Eesti, Läti ja Leedu regulaatorite toetusel otsustanud gaasiturude tihedamaks integreerimiseks riikidevahelise lühiajaliste toodetega kauplemisel juurutada võimsuste jaotamise kaudse (*implicit*) meetodi. Võimsuste kaudse jaotamise meetodi korral saab börsil järgmise päeva toodetega kaubelda naabersüsteemi virtuaalse kauplemispunktiga, sõlmides koos gaasi ostu-müügitehinguga automaatselt tehingu ka gaasi ülekandmiseks. Gaasi tegeliku transpordi kauplemispunktide vahel organiseerib süsteemihalduriga hanke tulemusel lepingu sõlminud börs GET Baltic. Sellest lähtuvalt on Elering viinud sisse muudatused dokumendis „Gaasi ülekandevõimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise meetodikat ning tingimusi piiriülesele taristule juurdepääsuks“, viinud läbi dokumendi muudatuste osas avaliku konsultatsiooni ja esitanud selle regulaatorile ülevaatamiseks. Lisaks on meetodikasse lisandunud kvartali ja kuu võimsustooted, mida süsteemihaldur jaotab *pro-rata* põhimõttel. Muudatusi planeeritakse rakendada alates 1. juulist 2017, kui regulaator kooskõlastab eelnimetatud meetodika. Samal ajal avatakse ka GET Baltic gaasibörsi Eesti pakkumuspiirkond.

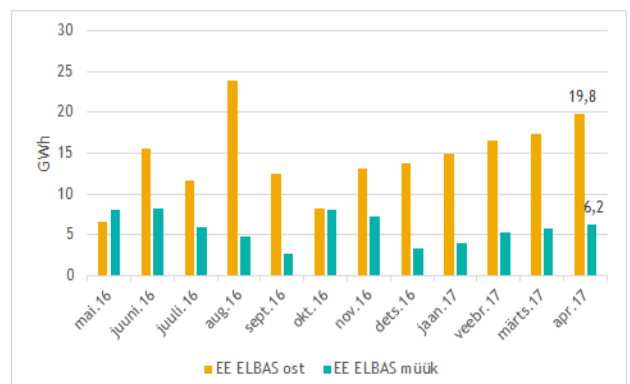
Lisaks toimus Baltikumi gaasi süsteemihaldurite eestvedamisel aprillis avalik konsultatsioon maagaasi ülekandesüsteemihaldurite vahelise ühenduslepingu (*Interconnection Agreement*) põhimõtete osas, mille raames ei esitatud turuosaliste poolt ühtegi kommentaari ega ettepanekut.

Energiakogused

Elektri kaubanduslikud kogused

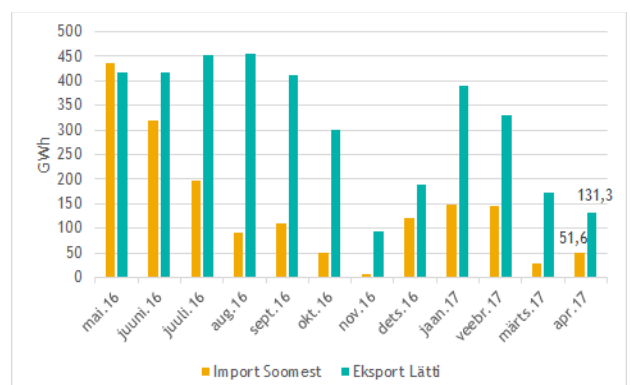

Viimase 12 kuu NP järgmise päeva (ELSPOT) Eesti hinnapiirkonnas ostetud ja müüdüd kogused

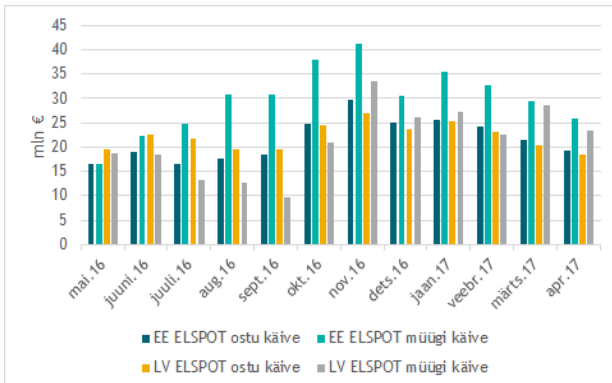
Viimase 12 kuu NP päevasisele turul (ELBAS) kaubeldud kogused

Eesti turuosalised ostsid aprillis siseriiklikuks tarbimiseks elektrit järgmise päeva (ELSPOT) ja päevasiseselt (ELBAS) turult kokku 91,8% ulatuses ehk 625,1 GWh. Eestis toodetud elektrist müüdi järgmise päeva ja päevasisesel turul 91,8% ehk 807,0 GWh.

Viimase 12 kuu NP Eesti hinnapiirkonna järgmise päeva turu (ELSPOT) import Soomest ja eksport Läti

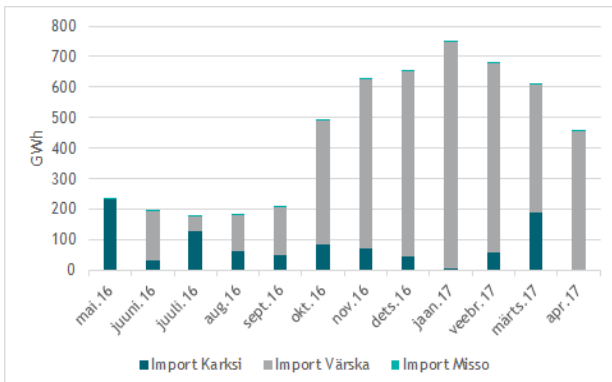
NP Eesti hinnapiirkonna aprilli järgmise päeva ostetud koguste käive oli 19,3 mln eurot ja NP Läti piirkonnas 18,6 mln eurot. Müüdüd koguste käive oli Eesti hinnapiirkonnas 25,8 mln eurot ja Läti hinnapiirkonnas 23,5 mln eurot.

Viimase 12 kuu NP Eesti ja NP Läti hinnapiirkondades ostetud ja müüdid koguste käive

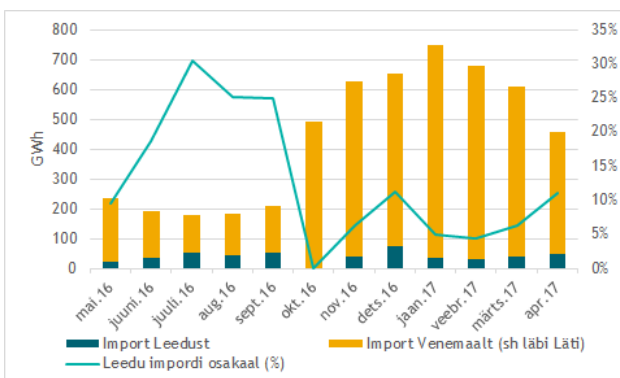
Maagaasi import

Maagaasi imporditi aprillis Eestisse 455,5 GWh. Märtsiga võrreldes on seda 25% vähem ning 2016. a aprilliga võrreldes 5,1% rohkem. Valdav osa gaasist imporditi Värska GMJ kaudu.

Viimase 12 kuu jooksul Eestisse imporditud maagaasi kogused

Bilansiplaanide järgi impordisid bilansihaldurid aprillis gaasi Karksi, Värska ja Misso piiripunktide kaudu. Leedust pärineva impordi hinnanguline osakaal oli aprillis 11%.

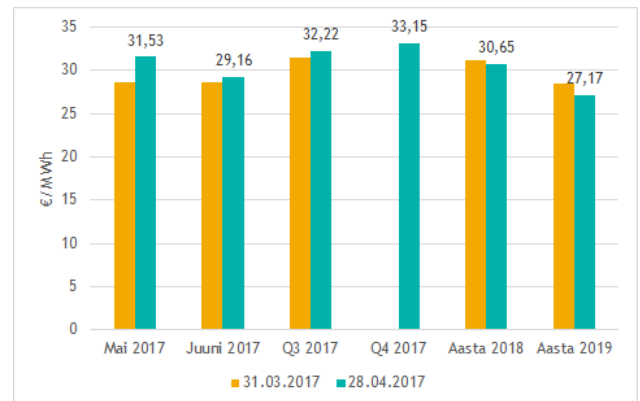
Viimase 12 kuu Leedust ja Venemaalt Eestisse imporditud maagaasi osakaalud

Maagaasi kütteväärtus

	Aprill 2017	Märts 2017
Wobbe arv (kWh/m ³)	13,82	13,82
Alumine kütteväärtus (kWh/m ³)	9,474	9,466
Ülemine kütteväärtus (kWh/m ³)	10,50	10,49

Elektri tulevikutehingud

Nasdaq OMX Commodities 2017. aasta aprilli viimase kauplemispäeva (28.04.2017) tulevikutehingute põhjal kujuneb Nord Pool elektribörsi süsteemihinnaks 2017. a mais 27,68 €/MWh. EPAD Tallinn lepingute sulgemishind oli 2017. aasta mai tootel 3,85 €/MWh ehk tehingute põhjal kujuneb mai keskmiseks elektrienergia hinnaks NP Eesti hinnapiirkonnas 31,53 €/MWh (märtsi lõpu tehingute põhjal 28,53 €/MWh).

NP EE hinnapiirkonna eeldatav hind Nasdaq OMX tulevikutehingute hindade põhjal

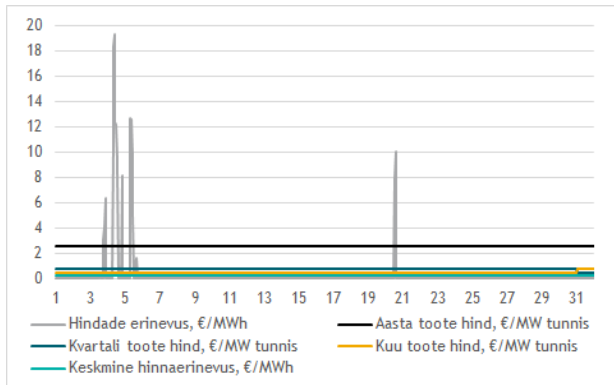
EEX Power Derivatives futuurid, €/MWh	2018. a futuuride baas- ja tipukoormuse tunnihind	
	28.04.2017	31.03.2017
Phelix Power Futures (Saksamaa)	29,73/37,40	29,77/37,49
French Financial Futures (Prantsusmaa)	35,42/46,45	35,59/46,13

Juhime tähelepanu, et Konkurentsiamet koostöös Läti ja Soome regulaatoritega on teinud vastavalt Euroopa Komisjoni Määrus 2016/1719 (FCA) artiklile 30 otsuse, mille kohaselt ei pea Elering välja andma pikaajalisi ülekandeõigusi või tegema kättesaadavaks muid pikaajalisi piirkonnaüleseid riskimaandamistooteid Eesti-Soome piiril ning ei pea lisaks PTR-L riskimaandamise instrumendi pakkumisele Eesti Läti piiril välja andma täiendavaid pikaajalisi ülekandeõigusi või tegema kättesaadavaks muid pikaajalisi piirkonnaüleseid riskimaandamistooteid Eesti-Läti piiril.

Limiteeritud PTR-ide oksjon Eesti-Läti piiril

Eesti ja Läti süsteemihaldurite Elering ja Augstsprieguma tiikls kokkuleppe kohaselt rakendatakse Eesti ja Läti vahelisel piiril osaliselt elektri ülekandevõimsuste limiteeritud otsest jaotusmehhanismi.

Oksjon	Kuup.	Kogus, MW	Hind, €/MW tunnis	Osalejad (edukad/kokku)	Tegelik hinnavahe, €/MWh
Y-2017	21.09.16	300	2,53	9/10	-
Q2-2017	08.02.17	50	0,77	5/7	-
Apr-2017	22.03.17	150	0,45	6/11	0,24

Limiteeritud PTR võrdlus NP Eesti ja Läti hinnapiirkonna hinnaerinevusega 2017. a aprillis

Aprillis teenisid süsteemihaldurid riskimaandamis-instrumentidelt 536 090 eurot.

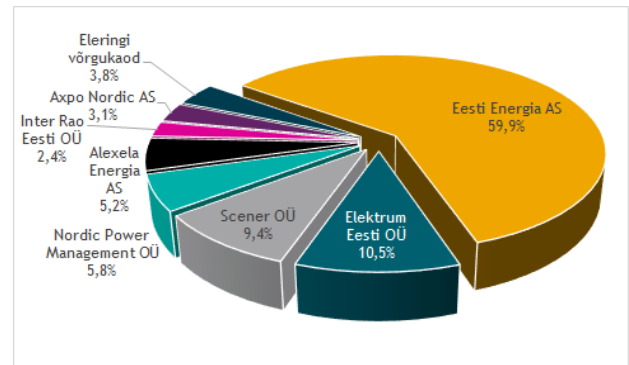
26.04.2017 toimus oksjon mai võimsusele Eesti-Läti piiril. Sel oksjonil osales kokku 11 turuosalist ja müüdi 150 MW igaks kuu tunniks - võimsus jagunes 10 turuosalise vahel. Toote hinnaks kujunes 0,46 €/MW tunni kohta.

Vastavalt süsteemihaldurite vahelisele lepingule korraldab alates 30.11.2016 oksjonid AS "Augstsprieguma tiikls". Täiendav teave oksjoni tulemuste, tingimuste, kalendri ja registreerimisvormi kohta on kättesaadav Eleringi [veebilehel](#) ja AS "Augstsprieguma tiikls" [veebilehel](#).

Bilansihaldurite portfelliid

Tabelites on bilansihaldurite portfelliid osakaalud süsteemi tarbimisest arvatud bilansihalduri bilansiirkonnas mõõdetud tarbimise kogumahu alusel. Bilansiirkonnas turuosad ei ühti bilansihaldurite enda osadega elektri ja gaasi müügil lõpptarbijatele, kuna bilansiirkonnas sisaldab ka portfelli kuuluvate teiste müüjate elektri- ja gaasikoguseid.

Elekter

Bilansihaldurite portfelliid esialgsete tarbimismahude alusel aprillis 2017

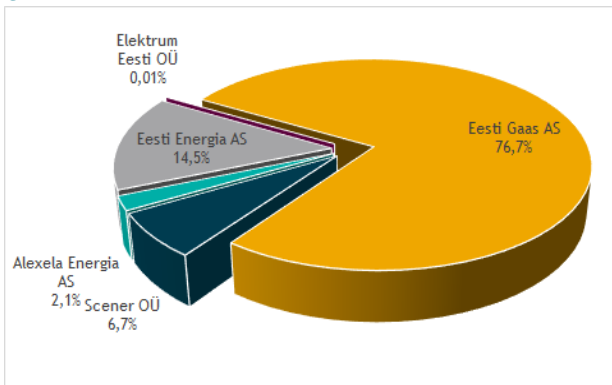
Kõik Eesti bilansihaldurite portfelliidides olevad avatud tarnijad ja võrguettevõtjad on välja toodud Eleringi veebilehel: <http://elering.ee/bilansiteenus>.

Osakaal EES tarbimisest, %	Aprill 2017	Märts 2017	Veebr. 2017
Eesti Energia AS	59,9	60,1	60,8
sh TS Energia OÜ	0,9	1,1	1,0
Elektrum Eesti OÜ	10,5	10,4	10,2
Scener OÜ	9,4	9,8	9,4
sh VKG Energia	3,9	3,5	3,3
sh 220 Energia OÜ	2,4	2,4	2,6
sh VKG Elektrivõrgud OÜ	1,3	1,2	1,2
sh Sillamäe SEJ AS	0,6	0,6	0,6
sh AS Loo Elekter	0,3	0,3	0,3
sh ELVESO AS	0,1	0,1	0,1
Alexela Energia AS	5,2	5,4	5,6
Nordic Power Management OÜ	5,8	5,0	4,4
sh Eesti Gaas AS	0,6	0,6	0,6
Axpo Nordic AS	3,1	3,1	3,2
sh Imatra Elekter AS	2,4	2,5	2,6
Inter Rao Eesti OÜ	2,4	2,3	2,2
Eleringi võrgukaod	3,8	3,7	4,4

Võrguettevõtjate elektrilepinguta müügi osakaal EES tarbimisest	5,3	4,9	5,3
---	-----	-----	-----

Bilansihaldurite portfelliid osakaalud vastavalt tootmis-mahudele jagunesid aprillis järgnevalt: Eesti Energia AS 85,9%, Scener OÜ 6,8%, Nordic Power Management OÜ 4,8%, Fortum Eesti AS 1,7%, Elektrum Eesti OÜ 0,7%.

Gaas

Bilansihaldurite portfelligid esialgsete tarbimismahtude alusel aprillis 2017

Kõik Eesti bilansihaldurite portfelliges olevad gaasi avatud tarnijad ja võrguettevõtjad on toodud Eleringi veebilehel: <http://gaas.elering.ee/teenused/bilansiteenus>.

Osakaal tarbimisest, %	Aprill 2017	Märts 2017	Veebr. 2017
Alexela Energia AS	2,1	1,9	2,0
Baltic Energy Partners OÜ	0	0	0
Eesti Energia AS	14,5	19,4	20,3
Eesti Gaas AS	76,7	73,4	72,6
Elektrum Eesti OÜ	0,01	0,01	0,01
Scener OÜ	6,7	5,3	5,0

Allikad:

Nord Pool, Elering, European Energy Exchange AG (EEX), Nasdaq OMX, Amber Grid, Latvijas Gāze, Conexus Baltic Grid, GET Baltic, Kaasupörssi, Platts, Euroopa Keskpank, Bloomberg, Klaipedos Nafta, Gas Infrastructure Europe

* Käesolevat raportit ja selle lisasid ei saa käsitleda juriidilise, finantsalase või muu nõuandena ega ettepanekuna osta või müüa maagaasi, elektrienergiat või finantsinstrumente. Elering ei vastuta kulude või kahjude eest, mis raportis ja selle lisades toodud informatsiooni kasutamisega seoses võivad tekkida.